

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

25. märts 2021 *

Eelotsusetaotlus – Kohaldatav õigus – Määrus (EÜ) nr 864/2007 ja määrus (EÜ) nr 593/2008 – *Ratione temporis* kohaldamisala – Euroopa Kohtu pädevuse puudumine – Euroopa Kohtu kodukorra artikkel 94 – Õiguslane koostöö tsiviilasjades – Määrus (EL) nr 1215/2012 – Artikli 1 lõige 1 – Esemeline kohaldamisala – Mõiste „tsiviil- ja kaubandusajad“ – Artikli 7 punkt 1 – Mõisted „lepinguid puudutavad asjad“ ja „teenuste osutamine“ – Artikli 24 punkt 1 – Mõiste „kinnisasja üür“ – Määrus (EÜ) nr 1393/2007 – Kohtu- ja kohtuväliste dokumentide kättetoimetamine – Notarid, kes tegutsevad täitemenetluses – Menetlus parkla päevapileti maksumuse sissenõudmiseks sõiduauto parkimise eest avalikul teel

Kohtuasjas C-307/19,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Visoki trgovački sud (kõrgem kaubanduskohus, Horvaatia) 26. märtsi 2019. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 11. aprillil 2019, menetluses

Obala i lučice d.o.o.

versus

NLB Leasing d.o.o.,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president J.-C. Bonichot, kohtunikud L. Bay Larsen, C. Toader (ettekandja), M. Safjan ja N. Jääskinen,

kohtujurist: M. Bobek,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Obala i lučice d.o.o., esindaja: *odvjetnik* M. Kuzmanović,
- Horvaatia valitsus, esindaja: G. Vidović Mesarek,
- Saksamaa valitsus, esindajad: J. Möller, R. Kanitz, M. Hellmann ja E. Lankenau,
- Sloveenia valitsus, esindaja J. Morela,

* Kohtumenetluse keel: horvaadi.

– Euroopa Komisjon, esindajad: M. Wilderspin ja M. Mataija,
olles 26. novembri 2020. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada ELTL artiklit 56, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määruse (EÜ) nr 864/2007 lepinguväliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta (Rooma II) (ELT 2007, L 199, lk 40; edaspidi „Rooma II määrus“) artikli 4 lõiget 1, artikli 10 lõiget 1, artikli 11 lõiget 1 ja artikli 12 lõiget 1; Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta määrust (EÜ) nr 1393/2007 kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades („dokumentide kättetoimetamine“), millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1348/2000 (ELT 2007, L 324, lk 79); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta määruse (EÜ) nr 593/2008 lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta (Rooma I) (ELT 2008, L 177, lk 6, ja parandus ELT 2009, L 309, lk 87; edaspidi „Rooma I määrus“) artikli 4 lõike 1 punkte b ja c ning lõiget 2, ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (ELT 2012, L 351, lk 1) artikli 7 punkte 1 ja 2 ning artikli 24 punkti 1.
- 2 Taotlus on esitatud Horvaatias asuva äriühingu Obala i lučice d.o.o. (edaspidi „Obala“) ja Sloveenias asuva äriühingu NLB Leasing d.o.o. vahelises vaidluses avalikul teel asuval ja piiritletud parkimiskohal parkimise eest tasu sissenõudmise taotluse üle.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Rooma II määrus

- 3 Rooma II määruse artiklis 31 „Ajaline kohaldatavus“ on sätestatud:

„Käesolevat määrust kohaldatakse kahju põhjustanud sündmuste suhtes, mis toimuvad pärast selle jõustumist.“

Määrus nr 1393/2007

- 4 Määruse nr 1393/2007 artikli 1 „Reguleerimisala“ lõikes 1 on sätestatud:

„Käesolevat määrust kohaldatakse tsiviil- ja kaubandusajades, kui kohtu- või kohtuväline dokument tuleb kättetoimetamiseks edastada ühest liikmesriigist teise. See ei laiene eelkõige maksu-, tolli- või haldusajadele ega ka riigi vastutusele, mis tuleneb riigi tegevusest või tegevusetusest riigivõimu teostamisel (*acta iure imperii*).“

- 5 Määruse artiklis 14 „Kättetoimetamine postiteenuseid kasutades“ on sätestatud:

„Igal liikmesriigil on õigus toimetada kohtudokumendid postiteenuseid kasutades teises liikmesriigis elavale isikule otse kätte tähtkirjaga, mis antakse üle vastuvõtuteatise või muu võrdväärse dokumendi vastu.“

- 6 Määruse artiklis 16 „Edastamine“ on sätestatud:

„Kohtuväliseid dokumente võib teises liikmesriigis kättetoimetamiseks edastada vastavalt käesoleva määruse sätetele.“

- 7 Määruse nr 1393/2007 põhikohtuasja faktiliste asjaolude asetleidmise ajal kehtinud redaktsioon tunnistati kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2020. aasta määrusega (EL) 2020/1784, mis käsitleb kohtu- ja kohtuvälise dokumentide liikmesriikides kättetoimetamist tsiviil- ja kaubandusajades (dokumentide kättetoimetamine) (ELT 2020, L 405, lk 40).

Rooma I määrus

- 8 Määruse artiklis 28 „Ajaline kohaldatavus“ on sätestatud:

„Käesolevat määrust kohaldatakse lepingute suhtes, mis on sõlmitud alates 17. detsembrist 2009.“

Määrus nr 1215/2012

- 9 Määruse nr 1215/2012 põhjendustes 10 ja 15 on märgitud:

„(10) Käesoleva määruse reguleerimisala peaks hõlmama kõiki peamisi tsiviil- ja kaubandusajades peale teatavate selgelt määratletud asjade [...].

[...]

(15) Kohtualluvuse eeskirjad peaksid olema hästi prognoositavad ning lähtuma põhimõttest, et tavaliselt on kohtualluvus seotud kostja alalise elukohaga. Seepärast peaks alati olema tagatud kohtualluvus kostja elukoha alusel, välja arvatud teatavatel täpselt määratletud juhtudel, kui vaidluse sisu või poolte autonoomia eeldab teistsugust seost. Selleks et ühiseeskirjad oleksid läbipaistvamad ja et vältida vastuolulist kohtualluvust, peab juriidilise isiku alaline asukoht olema autonoomselt kindlaks määratud.“

- 10 Määruse artikli 1 lõikes 1 on sätestatud:

„Käesolevat määrust kohaldatakse tsiviil- ja kaubandusajades suhtes igat liiki kohtutes. Eelkõige ei kohaldata seda maksu-, tolli- ja haldusajades suhtes ega riigi vastutuse suhtes tegevuse või tegevusetuse eest riigivõimu teostamisel (*acta iure imperii*).“

- 11 Nimetatud määruse artikli 4 lõikes 1 on ette nähtud:

„Käesoleva määruse kohaselt esitatakse hagi isikute vastu, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, selle liikmesriigi kohtutesse sõltumata nende kodakondsusest.“

12 Sama määruse artikli 7 punktides 1 ja 2 on sätestatud:

„Isiku vastu, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, võib esitada hagi teises liikmesriigis:

- 1) a) lepinguid puudutavates asjades selle paiga kohtusse, kus tuli täita asjaomane kohustus;;
 - b) kui ei ole kokku lepitud teisiti, käsitatakse käesoleva sätte kohaldamisel asjaomase kohustuse täitmise kohana:
 - müügi puhul kohta liikmesriigis, kus lepingu kohaselt kaubad üle anti või kus need oleks tulnud üle anda,
 - teenuste osutamise puhul kohta liikmesriigis, kus lepingu kohaselt teenuseid osutati või kus neid oleks tulnud osutada;;
 - c) kui alapunkt b ei kohaldu, kohaldatakse alapunkti a;
- 2) lepinguvälise kahju puhul selle paiga kohtusse, kus kahju tekitanud juhtum on toimunud või võib toimuda“.

13 Määruse nr 1215/2012 artiklis 24 on sätestatud:

„Poolte alalisest elukohast olenemata allub asi erandlikult järgmistele liikmesriigi kohtutele:

- 1) menetluste puhul, mille esemeks on kinnisasjaõigus või kinnisasja üür või rent, selle liikmesriigi kohtutele, kus asjaomane asi asub.

[...]“.

Horvaatia õigus

Täitemenetluse seadus

14 Täitemenetluse seaduse (Ovršni zakon) (*Narodne novine* nr 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 ja 73/17) artikliga 1 on notaritele antud õigus võlgade sundtäitmiseks nn algdokumendi alusel, väljastades täitekorraldusena kehtiva täitemääruse ilma võlgniku sõnaselge nõusolekuta.

Liiklusohutuse seadus

15 Liiklusohutuse seaduse (Zakon o sigurnosti prometa na cestama) (*Narodne novine*, nr 67/08, 48/10 ja 74/11) artiklis 1 on ette nähtud, et selle seaduse eesmärk on muu hulgas määrata kindlaks aluspõhimõtted seoses vastastikuste suhete ning kasutajate ja teiste isikute käitumisega liikluses, põhinõuetega, millele peavad vastama avalikud teed liiklusohutuse osas, liikluseeskirjadega, liiklusmärkide süsteemiga ja pädevate ametiisikute antavate märguannetega.

16 Selle seaduse artiklis 5 on ette nähtud:

„(1) Autonoomsed kohalikud ja piirkondlikud omavalitsusüksused reguleerivad käesoleva seaduse sätete kohaselt pärast siseministeeriumi heakskiitu oma territooriumil liiklemist muu hulgas järgmiselt:

[...]

6. parkimisalad ja -kord, parkimiskeelud ja piiratud parkimisalad, [...]“.

Zadari linnas parkimist käsitlev otsus

- 17 Otsuse Zadari linnas parkimistasu kogumise korralduse ja tasumise korra kohta (Odluka o organizaciji i načinu naplate parkiranja u Gradu Zadru) (*Glasnik Grada Zadra* nr 4/11) põhikohtuasjas kohaldatava redaktsiooniga (edaspidi „Zadari linnas parkimist käsitlev otsus“) on kehtestatud parkimistasu kogumise korraldus ja tasumise kord ning avalikes tasulistes parklates sõidukite parkimise kontroll.
- 18 Selle otsuse artiklis 2 on avalikud parklad määratletud kui „avalik ala sõidukite peatumiseks ja parkimiseks“.
- 19 Nimetatud otsuse artiklis 4 on sätestatud, et avalikud parklad märgistatakse vastavalt liiklusohutuse seadusele.
- 20 Sama otsuse artikli 5 kohaselt peab avalikud parklad märgistama parkimise korraldaja kohaliku omavalitsuse pädeva talituse järelevalve all.
- 21 Zadari linnas parkimist käsitleva otsuse artikliga 6 on kehtestatud parkimistasu kogumise päevad ja tunnid.
- 22 Selle otsuse artiklis 7 on sätestatud:
- „Peatades või parkides oma sõiduki avalikus parklas, sõlmib sõiduki juht või omanik parkimise haldajaga lepingu avaliku parkla kasutamiseks, kasutades parkimise päevapiletit, [...] ja nõustub käesolevas otsuses ette nähtud parkimislepingu üldtingimustega.“
- 23 Selle otsuse artikli 9 kohaselt vastab päevapilet, mis kehtib 24 tundi alates selle väljastamisest, parkimise tunnitasele piirkonnas, mis määratakse kindlaks tasuliste parkimistundide arvuga 24-tunnise parkimisaja jooksul.
- 24 Sama otsuse artiklis 10 on ette nähtud, et päevapileti eest tasumine toimub päevapileti maksekorralduse tasumisega parkla haldaja arvelduskontole või päevapileti eest maksimisega parkla haldaja kassas.
- 25 Zadari linnas parkimist käsitleva otsuse artikli 12 kohaselt on parkla kasutaja, kellele on väljastatud päevapilet ja selle pileti maksekorraldus, kohustatud selle maksekorralduse alusel makse tegema kaheksa päeva jooksul alates selle väljastamise kuupäevast.
- 26 Selle otsuse artiklis 13 on ette nähtud, et kui parkla kasutaja päevapileti eest määratud tähtaja jooksul ei tasu, peab ta lisaks päevapileti maksumusele tasuma kaheksa lisapäeva jooksul ka tegelikud kulud ja seadusjärgse viivise, mis peavad olema maksekorralduses märgitud. Kui parkla kasutaja päevapiletit, tegelikke kulusid ja seadusjärgset viivist määratud tähtaja jooksul ei tasu, algatab parkla haldaja enda nimel ja arvel kohtumenetluse selle kasutaja vastu.

Põhikohtuasi, eelotsuse küsimused ja menetlus Euroopa Kohtus

- 27 Äriühing Obala, mille Zadari linn (Horvaatia) asutas avalikel teedel sõidukite parkimise eest tasu kogumiseks, algatas Horvaatias tegutseva notari juures 20. veebruaril 2017 algdokumendi alusel sundtäitmise menetluse NLB Leasingu vastu nende kulude sissenõudmiseks, mis vastavad Zadaris

avalikul teel asuval ja piiritletud parkimiskohal sõiduki parkimise päevapileti maksumusele. Eelotsusetaotlusest nähtub, et see sõiduk tuvastati parkimiskohas 30. juunil 2012 kell 13.02 ja Obala nõuab päevapiletit terve parkimispäeva eest.

- 28 Notar tegi 8. märtsil 2017 täitemääruse, milles anti NLB Leasingule korraldus tasuda võlanõue, mille suurus on 84 Horvaatia kunat (ligikaudu 11 eurot) põhinõudena parkimise päevatasu eest ning 1235 kunat (ligikaudu 165 eurot) juba tekkinud menetluskulude eest ja 506,25 kunat (ligikaudu 67 eurot) eeldatavate menetluskulude eest.
- 29 Täitemääruse teate NLB Leasingule kättetoimetamiseks tugines notar määruse nr 1393/2007 artiklile 14 ja saatis talle väljastusteatega tähtkirja.
- 30 NLB Leasing vaidlustas selle määruse. Trgovački sud u Pazinu (Pazini kaubanduskohus, Horvaatia) tühistas nimetatud määruse osas, milles oli määratud sundtäitmine, kuid tuvastas, et ta ei ole pädev vastuväidet läbi vaatama, ja saatis kohtuasja Trgovački sud u Zadrule (Zadari kaubanduskohus, Horvaatia), kes omakorda eitas oma pädevust ja pöördus kohtualluvuse konflikti lahendamiseks eelotsusetaotluse esitanud kohtu poole.
- 31 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on tekkinud küsimus põhikohtuasja mitme aspekti kohta, eelkõige seoses notari juures algdokumendi alusel algatatud täitemenetluses kostjale väljastusteatega tähtkirjaga saadetud täitemääruse kättetoimetamise õiguspärasusega, põhikohtuasja poolte vahelise õigussuhte kvalifitseerimisega selleks, et määrata kindlaks Horvaatia kohtute pädevus seda vaidlust lahendada, ning kohaldatava materiaalõigusega.
- 32 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekib kõigepealt küsimus, kas notarid, kes ei ole „kohtud“ määruse nr 1215/2012 tähenduses, võivad tugineda määruse nr 1393/2007 sätetele, et algdokumendi alusel algatatud täitemenetluses oma täitemäärused kätte toimetada, ja kas sellises kohtuvaidluses nagu põhikohtuasjas võivad kohtud määruse nr 1393/2007 alusel täitedokumendid kostjale kätte toimetada.
- 33 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on seejärel küsimus, milline ulatus on mõistel „tsiviil- ja kaubandusajad“ määruse nr 1215/2012 artikli 1 tähenduses, et teha kindlaks, kas avalikul teel asuval ja piiritletud parkimiskohal parkimise päevapileti sissenõudmisega seotud kohtuvaidlused kuuluvad tema pädevusse.
- 34 Sellega seoses väidab ta, et vastavalt liiklusohutuse seaduse artikli 5 lõike 1 punktile 6 ja munitsipaalteenuste osutamise eeskirjadele võtavad kohalikud omavalitsusüksused vastu otsuseid parkimisalade kohta ja delegeerivad oma avaliku võimu teostamise ülesande munitsipaalteevõtetele, mis on asutatud parkimistasude kogumiseks.
- 35 Käesoleval juhul on Zadari linnas parkimist käsitleva otsusega määratud kindlaks parkimisalad ja ajavahemik, mille jooksul kogutakse parkimistasu avalikel teedel, parkimise tunni- ja päevapileti hind, kui avalikul parkimisalal tuvastatakse sõiduk, mille parkimise tunnipileti eest ei ole tasutud või mille parkimise tunnipileti kehtivus on lõppenud.
- 36 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul on kohustus maksta parkimise päevapileti eest määratud kindlaks ühepoolselt ja see on karistusliku iseloomuga, mida võib käsitada karistusena selle eest, kui parkimistasu ei ole enne vastavalt tunnitasu vabatahtlikult tasutud või kui ajavahemik, mille eest see tasu maksti, on lõppenud.
- 37 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates on erinevad ühelt poolt kinnised parkimisalad, kus kasutajad võtavad nendele aladele sisenedes kellaega tõendava pileti ja tasuvad parkimistasu nimetatud aladelt väljumise hetkel, mis on osa klassikalisest tsiviilõiguslikust lepingust ja seega tsiviilasjast, ja teiselt poolt põhikohtuasjas kõne all olev parkimiskoht, mille eest on enne makstud tasu kindlaksmääratud aja eest, mille ületamine toob kaasa karistusliku iseloomuga päevapileti eest tasumise.

- 38 Lisaks, juhul kui põhikohtuasi kuulub määruse nr 1215/2012 kohaldamisalasse, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, milliseid kohtualluvuse eeskirju kohaldatakse vastavalt selle määruse sätetele.
- 39 Sellega seoses väidab nimetatud kohus, et Horvaatia kohtute praktika kohaselt eeldatakse üldiselt, et parkimisleping sõlmitakse niipea, kui sõiduk on pargitud avalikul teel asuval ja piiritletud parkimiskohal. Siiski tekib küsimus, kas seda lepingut tuleb pidada teenuste osutamise lepinguks või kinnisasja üürilepinguks.
- 40 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et kui selline parkimisleping kvalifitseeritakse teenuste osutamise lepinguks, võib esineda ETL artiklis 56 ette nähtud teenuste osutamise vabaduse riive. Lisaks võivad Horvaatia kohtud tuletada oma pädevuse määruse nr 1215/2012 artikli 7 punktist 1. Võttes arvesse Euroopa Kohtu praktikat ja eelkõige 23. aprilli 2009. aasta kohtuotsust *Falco Privatstiftung ja Rabitsch (C-533/07, EU:C:2009:257)*, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus siiski teada, kas Obala tegevus, mis käesoleval juhul seisneb üksnes parkimiskoha märgistamises ja parkimistasude kogumises, on piisav, et seda saaks kvalifitseerida „teenuseks“ selle kohtupraktika tähenduses.
- 41 Mis puudutab parkimislepingu kvalifitseerimist kinnisasja üürilepinguks määruse nr 1215/2012 artikli 24 punkti 1 tähenduses, siis väidab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et erinevalt üldnormidekohasest üürilepingust, mille puhul nõutakse kirjalikku vormi, kuna vastasel juhul on see tühine, ei sõlmita parkimislepingut kirjalikult. Lisaks sellele ei ole pargitud sõidukitele seadusjärgset pandiõigust. Seevastu võib väita, et kinnisasja kindlaksmääratud ala kasutatakse nii, et parkimisleping ja kinnisasja üürileping on teataval määral sarnased.
- 42 Lisaks toob eelotsusetaotluse esitanud kohus esile võimaluse, et parkimine avalikel teedel ei ole lepingulist laadi, ja tõstatab küsimuse, kas võib asuda seisukohale, et kuna parkimiskoha kasutaja ei ole ostnud tunnipiletit, võib tema vastutus olla lepinguväline määruse nr 1215/2012 artikli 7 punkti 2 tähenduses.
- 43 Lõpuks soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, millist õigust tuleb kohaldada. Ta väidab nimelt, et käesoleval juhul toimus parkimine 30. juunil 2012, see tähendab enne Horvaatia Vabariigi Euroopa Liiduga ühinemise kuupäeva, ning seetõttu tekib tal küsimus, kas Rooma I ja Rooma II määruse sätted on põhikohtuasjas kohaldatavad, arvestades enne ühinemiskuupäeva sõlmitud lepinguid käsitlevat Euroopa Kohtu praktikat, eelkõige 5. novembri 2014. aasta kohtumäärust *VG Vodoopskrba (C-254/14, ei avaldata, EU:C:2014:2354)* ning 14. veebruari 2019. aasta kohtuotsust *Milivojević (C-630/17, EU:C:2019:123)*.
- 44 Neil asjaoludel otsustas Visoki trgovački sud (kõrgem kaubanduskohus, Horvaatia) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

1. Kas notaritel on lubatud dokumente kätte toimetada vastavalt [määrusele nr 1393/2007], kui nad teatavad oma otsustest asjades, milles ei ole kohaldatav määrus nr 1215/2012, võttes arvesse, et Horvaatias ei kuulu notarid, kui nad tegutsevad neile riigisisese õigusega antud pädevuse piires „algdokumendi“ alusel algatatud täitemenetlustes, määruse nr 1215/2012 tähenduses mõiste „kohus“ alla? Teisisõnu – kuna notarid ei kuulu määruses nr 1215/2012 osutatud mõiste „kohus“ alla, kas nad siis võivad neile riigisisese õigusega antud pädevuse piires tegutsedes „algdokumendi“ alusel algatatud täitemenetluses kohaldada määruses [...] nr 1393/2007 sätestatud dokumentide kättetoimetamise eeskirju?
2. Kas tänaval ja avalikul teel parkimist – kui õigus tasu nõuda on ette nähtud liiklusohutuse seaduses ja õigusnormides, mis käsitlevad kohaliku omavalitsuse tegevust kui avaliku võimu teostamist – võib pidada kuuluvaks tsiviilasjade hulka [määruse nr 1215/2012] tähenduses, mis reguleerib kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise küsimust tsiviil- ja kaubandusajades, eriti arvestades asjaolu, et kui tuvastatakse ilma parkimispiletita või kehtetu parkimispiletiga

sõiduk, tekib viivitamatult selle sõiduki eest parkimise päevapileti maksmise kohustus, nagu oleks sõiduk pargitud terve päev, olenemata parkimiskoha kasutamise täpsest kestusest, mistõttu selle päevapileti sissenõudmine on karistusliku iseloomuga, kusjuures olgu täpsustatud, et mõnes liikmesriigis peetakse sellist parkimist liiklusreeglite rikkumiseks?

3. Kas eespool nimetatud kohtuvaidlustes seoses tänaval ja avalikul teel parkimisega – kui tasu nõudmise õigus on ette nähtud liiklusohutuse seaduses ja õigusnormides, mis käsitlevad kohaliku omavalitsuse tegevust kui avaliku võimu teostamist – võivad kohtud vastavalt [määrusele nr 1393/2007] kostjatele dokumente kätte toimetada teises liikmesriigis?

Kui eespool esitatud küsimuste põhjal tuvastatakse, et seda tüüpi parkimine kuulub tsiviilasjade hulka, esitatakse järgmised lisaküsimused.

4. Käesolevas kohtuasjas eeldatakse, et selle parkimise kohta tänaval horisontaalselt ja/või vertikaalselt tähistatud kohas sõlmitakse leping, see tähendab, et leping loetakse sõlmituks parkimise teel ning et juhul, kui hinda ei maksta parkimise tunnitasu järgi, tuleb maksta päevapileti tasu. Seepärast tekib küsimus, kas see parkimise kohta lepingu sõlmimise ja – juhul kui parkimispiletit ei osteta parkimise tunnitasu järgi või kui ostetud piletiga hõlmatud parkimisaeg lõpeb – päevapileti hinna maksmisega nõustumise eeldus on vastuolus ELTL artiklis 56 ja liidu õigustiku ülejäänud sätetes ette nähtud teenuste osutamise põhisätetega.
5. Käesolevas kohtuasjas toimus parkimine Zadaris ja seega on olemas seos selle lepingu ja Horvaatia kohtute vahel, kuid kas see parkimine on „teenus“ vastavalt määruse [...] nr 1215/2012 artikli 7 [punktile] 1, arvestades, et teenuse mõiste eeldab, et teenust osutav pool teostab konkreetset tegevust [...] tasu eest[?] Sellest tulenevalt tekib küsimus, kas apellandi tegevus on piisav selleks, et seda pidada teenuseks[.] Kui Horvaatia kohtutel ei ole määruse [...] nr 1215/2012 artikli 7 [punkti] 1 alusel valikulist kohtualluvust, siis on pädev kohtuasja menetlema vastustaja alalise elukoha järgne kohus.
6. Kas parkimist tänaval ja avalikul teel – kui tasu nõudmise õigus on ette nähtud liiklusohutuse seaduses ja õigusnormides, mis käsitlevad kohaliku omavalitsuse tegevust kui avaliku võimu teostamist, ning tasu nõutakse päeva jooksul ainult kindlaksmääratud ajavahemikul – saab käsitada määruse [...] nr 1215/2012 artikli 24 [punkti] 1 alusel kinnisasja üürilepinguna?
7. Kui käesolevas kohtuasjas ei saa kohaldada eespool nimetatud eeldust, et see parkimine tähendas lepingu sõlmimist (neljas eelotsuse küsimus), siis kas seda tüüpi parkimist, mille alusel tuleneb parkimistasu nõudmise pädevus liiklusohutuse seadusest, milles on ette nähtud päevapileti maksmine, kui ei maksta ette parkimiskoha kasutamise piletit tunni kaupa või kui piletiga hõlmatud parkimisaeg on lõppenud, võib käsitada lepinguvälise kahju asjana määruse [...] nr 1215/2012 artikli 7 [punkti] 2 tähenduses?
8. Käesolevas kohtuasjas toimus parkimine enne Horvaatia Vabariigi ühinemist Euroopa Liiduga, täpsemalt 30. juunil 2012 kell 13.02. Sellest tulenevalt, kas käesolevas kohtuasjas on kohaldatavad kohaldatavat õigust käsitlevad määrused, nimelt [Rooma I määrus] või [Rooma II määrus], arvestades nende ajalist kehtivust?

Kui Euroopa Kohus on pädev vastama materiaalõiguse kohaldamise kohta, esitatakse järgmine küsimus.

9. Kas parkimise kohta lepingu sõlmimise ja – juhul kui parkimispiletit ei osteta parkimise tunnitasu järgi või kui piletiga hõlmatud parkimisaeg lõpeb – päevapileti hinna maksmisega nõustumise eeldus, olenemata sellest, kas sõiduki omanik on füüsiline või juriidiline isik, on vastuolus ELTL artiklis 56 ja liidu õigustiku ülejäänud sätetes ette nähtud teenuste osutamise põhisätetega?

Teisisõnu, kas seoses materiaalõiguse kindlaksmääramisega võib käesolevas kohtuasjas kohaldada [Rooma I määruse] artikli 4 sätteid (teades, et toimikus ei ole tõendeid selle kohta, et pooled on kohaldatava õiguse suhtes kokkuleppele jõudnud)?

- Kui leitakse, et tegu on lepinguga, siis kas käesolevas kohtuasjas on tegemist teenuslepinguga, st kas seda parkimislepingut võib pidada teenuseks [Rooma I määruse] artikli 4 lõike 1 punkti b tähenduses?
- Täiendava võimalusena: kas seda parkimist võiks pidada rendilepinguks vastavalt [Rooma I määruse] artikli 4 lõike 1 punktile c?
- Täiendava võimalusena: kui sellele parkimisele on kohaldatav [Rooma I määruse] artikli 4 lõige 2, tekib küsimus, mis on käesolevas kohtuasjas iseloomulik sooritus, arvestades, et apellant sisuliselt ainult märgib parkimisala tänavale ja nõuab parkimise eest tasu, samas kui vastustaja pargib ja maksab parkimise eest. Kui nimelt iseloomulikuks soorituseks loetakse apellandipoolset sooritust, siis oleks kohaldatav Horvaatia õigus, kuid kui iseloomulik sooritus on vastustajapoolne sooritus, siis oleks kohaldatav Sloveenia õigus. Kuna aga õigust parkimise eest tasu nõuda on antud juhul reguleeritud Horvaatia õigusega, millega on leping seega tihedamalt seotud, siis kas võib siiski käesolevas kohtuasjas lisaks kohaldada [Rooma I määruse] artikli 4 lõiget [3]?
- Kui leitakse, et tegemist on [Rooma II määruses] osutatud lepinguvälise võlasuhtega, siis kas seda lepinguvälist võlasuhet võib käsitada kahjuna, mistõttu kohaldatav õigus määratakse kindlaks vastavalt [selle] määruse artikli 4 lõikele 1?
- Kas teise võimalusena võiks seda tüüpi parkimist käsitada alusetu rikastumisena, mistõttu kohaldatav õigus määratakse kindlaks vastavalt [Rooma II määruse] artikli 10 lõikele 1?
- Kas täiendava võimalusena võiks seda tüüpi parkimist käsitada käsundita asjaajamisena, mistõttu kohaldatav õigus määratakse kindlaks vastavalt [Rooma II määruse] artikli 11 lõikele 1?
- Kas täiendava võimalusena võiks seda tüüpi parkimist pidada vastustaja vastutuseks *culpa in contrahendo* tõttu, mistõttu kohaldatav õigus määratakse kindlaks vastavalt [Rooma II määruse] artikli 12 lõikele 1?⁴⁵

⁴⁵ Koroonaviiruse pandeemiaga seotud terviseohtude tõttu otsustas Euroopa Kohtu esimene koda 22. aprilli 2020. aasta otsusega lahendada kohtuasja ilma kohtuistungit korraldamata, mis oli käesolevas kohtuasjas algul ette nähtud, ja saatis Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklis 23 nimetatud pooltele ja huvitatud isikutele kirjalike vastuste saamiseks mitu küsimust, millele vastasid Obala, Horvaatia ja Sloveenia valitsus ning komisjon.

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimese, kolmanda ja neljanda küsimuse ning üheksanda küsimuse esimese osa vastuvõetavus

⁴⁶ Obala ja Horvaatia valitsus väidavad, et eelotsusetaotlus on vastuvõetamatu, kuna sisuliselt ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohus piisavalt selgitanud põhjendusi, mis viisid ta eelotsuse küsimuste esitamiseni, ega ka seda, kas Euroopa Kohtu võimalik vastus küsimustele, mis nende hinnangul on faktiküsimused, on põhikohtuasja jaoks asjakohased. Lisaks võib Obala sõnul asuda seisukohale, et käesoleval juhul ei ole vaidlust, kuna riigisiseste menetlusnormide kohaselt oleks kohus, kuhu

põhikohtuasjas esimesena pöördui, pidanud jätma algdokumendi alusel tehtud täitemääruse peale esitatud vastuväite rahuldamata põhjusel, et lisaks sellele, et vastuväite koostas isik, kellel ei olnud õigust esindada kostjat täitmisele pööramisel, oli see koostatud ka muus keeles kui horvaadi keel.

- 47 Komisjoni sõnul peab eelotsusetaotluse esitanud kohus tegema otsuse menetluses, mis puudutab üksnes kohtualluvuse konflikti kahe kohtu vahel. Seega peab ta lahendama üksnes küsimuse, milline kahest asjaomastest kohtust on territoriaalselt pädev. Järelikult on selle institutsiooni arvates määruse nr 1215/2012 tõlgendamist puudutavad küsimused ainsana asjakohased selle kohtualluvuse konflikti lahendamiseks. Muudel dokumentide kättetoimetamist ja kohaldatava õiguse kindlaksmääramist puudutavatel küsimustel ei ole mingit seost põhikohtuasja esemega ning need on seega vastuvõetamatud.
- 48 Sellega seoses tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt eeldatakse, et liidu õiguse tõlgendamise küsimused, mis liikmesriigi kohus on esitanud õiguslikus ja faktilises raamistikus, mille ta on määratlenud omal vastutusel ja mille õigsuse kontrollimine ei ole Euroopa Kohtu ülesanne, on asjakohased. Euroopa Kohus võib keelduda ELTL artikli 267 alusel esitatud liikmesriigi kohtu eelotsuse küsimusele vastamast vaid juhul, kui eeskätt ei ole järgitud Euroopa Kohtu kodukorra artiklis 94 sätestatud nõudeid eelotsusetaotluse sisu kohta või kui on ilmne, et liidu õigusnormi tõlgendamine või kehtivuse hindamine, mida liikmesriigi kohus taotleb, ei ole mingil viisil seotud põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, või kui probleem on hüpoteetiline (vt selle kohta 9. juuli 2020. aasta kohtuotsus Verein für Konsumenteninformation, C-343/19, EU:C:2020:534, punkt 19, ja 3. septembri 2020. aasta kohtuotsus Supreme Site Services jt, C-186/19, EU:C:2020:638, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 49 Samuti tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et liikmesriigi kohtule tarviliku liidu õiguse tõlgenduseni jõudmiseks on vaja, et asjaomane kohus määraks kindlaks esitatud küsimuste faktilise ja õigusliku raamistiku või vähemalt selgitaks küsimuste aluseks olevaid faktilisi eeldusi. Lisaks peavad eelotsusetaotluses olema välja toodud täpsed põhjused, miks liikmesriigi kohtul on liidu õiguse tõlgendamise küsimus tekkinud ja miks ta on pidanud vajalikuks esitada Euroopa Kohtule eelotsuse küsimuse (1. oktoobri 2020. aasta kohtuotsus Elme Messer Metalurges, C-743/18, EU:C:2020:767, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 50 Need eelotsusetaotluse sisule esitatavad nõuded on otsesõnu ära toodud kodukorra artiklis 94, millest eelotsusetaotluse esitanud kohus peab ELTL artikli 267 alusel toimuva koostöö raames kinni pidama. Lisaks kajastavad neid nõudeid ka Euroopa Liidu Kohtu soovitusel liikmesriikide kohtutele eelotsuse taotlemiseks (ELT 2018, C 257, lk 1) (vt selle kohta 13. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Rittinger jt, C-492/17, EU:C:2018:1019, punktid 38 ja 39).
- 51 Käesoleval juhul tuleb tõdeda, et esimeses ja kolmandas küsimuses käsitletud määruse nr 1393/2007 tõlgendamise kohta ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohus, kelle poole on pöördui kohtualluvuse konflikti raames, kodukorra artikli 94 nõuete kohaselt Euroopa Kohtule teatanud, kuidas põhikohtuasja lahendus sõltub selle määruse tõlgendamisest. Eelkõige, nagu nähtub eelotsusetaotlusest, pöördui põhikohtuasja kostja Horvaatia kohtute poole ja vaidlustas talle kättetoimetatud täitemääruse.
- 52 Mis puudutab neljandat küsimust ja üheksanda küsimuse esimest osa, siis ei selgita eelotsusetaotluse esitanud kohus ka põhjuseid, miks ta kahtles, kas eeldus, mille kohaselt sõlmitakse leping tulenevalt parkimisest avalikul teel asuval ja piiritletud parkimiskohal, on kooskõlas ELTL artiklis 56 ette nähtud teenuste osutamise vabadust käsitlevate sätetega või milline mõju võib selles kontekstis olla asjaolul, kas asjaomase sõiduki omanik on füüsiline või juriidiline isik.
- 53 Siit järeldub, et esimene, kolmas ja neljas küsimus ning üheksanda küsimuse esimene osa on vastuvõetamatud.

Euroopa Kohtu pädevus vastata kaheksandale küsimusele ja üheksanda küsimuse teisele osale

- 54 Kaheksanda küsimusega ja üheksanda küsimuse teise osaga, mida tuleb analüüsida esimesena, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus Rooma I või Rooma II määruse sätteid silmas pidades teada, kuidas määrata kindlaks õigus, mida kohaldatakse õigussuhtele, mis tekkis sõiduki parkimisest avalikul teel asuval ja piiritletud parkimiskohal, olukorras, kus see parkimine toimus enne asjaomase liikmesriigi ühinemist liiduga.
- 55 Sellega seoses on akti Horvaatia Vabariigi ühinemistingimuste ning Euroopa Liidu lepingus, Euroopa Liidu toimimise lepingus ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingus tehtavate muudatuste kohta (ELT 2012, L 112, lk 21) artiklis 2 ette nähtud, et aluslepingute ja enne Horvaatia Vabariigi ühinemist liidu institutsioonide poolt vastu võetud aktide sätted on sellele liikmesriigile siduvad ja neid kohaldatakse selles riigis alles alates ühinemiskuupäevast ehk 1. juulist 2013.
- 56 Rooma I määruse kohta nähtub Euroopa Kohtu praktikast, et vastavalt selle artiklile 28 sõltub selle kohaldamine asjaomase lepingu sõlmimise kuupäevast (vt selle kohta 13. jaanuari 2016. aasta kohtumäärus Raiffeisen Privatbank Liechtenstein, C-397/15, ei avaldata, EU:C:2016:16, punkt 16).
- 57 Mis puudutab Rooma II määrust, siis on Euroopa Kohus otsustanud, et vastavalt selle artiklile 31 on ainus hetk, mida tuleb selle määruse *ratione temporis* kohaldamisala kindlaksmääramisel arvesse võtta, kahju põhjutanud sündmuse toimumise hetk (vt selle kohta 17. novembri 2011. aasta kohtuotsus Homawoo, C-412/10, EU:C:2011:747, punkt 36).
- 58 Käesoleval juhul nähtub eelotsusetaotlusest, et põhikohtuasjas kõne all olev sõiduki parkimine toimus 30. juunil 2012, see tähendab enne Horvaatia Vabariigi ühinemist liiduga. Siit järeldub, et *ratione temporis* ei ole Rooma I ega Rooma II määrus kohaldatav ning Euroopa Kohus ei ole pädev vastama kaheksandale küsimusele ja üheksanda küsimuse teisele osale.

Teine küsimus

- 59 Teise küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas määruse nr 1215/2012 artikli 1 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et avalikul teel asuval ja piiritletud parkimiskohal parkimise päevapileti eest tasu sissenõudmine, mille on algatanud äriühing, keda piirkondlik omavalitsusüksus on volitanud niisuguseid parkimiskohti haldama, kuulub mõiste „tsiviil- ja kaubandusasjad“ alla selle sätte tähenduses.
- 60 Mis puudutab määruse nr 1215/2012 artikli 1 lõikes 1 esinevat mõistet „tsiviil- ja kaubandusasjad“, siis on Euroopa Kohus korduvalt otsustanud, et liikmesriikidele ja huvitatud isikutele sellest määrusest tulenevate õiguste ja kohustuste võrdsuse ja ühetaolisuse võimalikult paremaks tagamiseks ei tohi nimetatud mõistet tõlgendada lihtsalt viitena ühe või teise liikmesriigi riigisisesele õigusele. Seda mõistet tuleb käsitada autonoomse mõistena, mida tõlgendades tuginetakse ühelt poolt nimetatud määruse eesmärkidele ja süsteemile ning teiselt poolt riikide õigussüsteemide kogumist tulenevatele üldpõhimõtetele (28. veebruari 2019. aasta kohtuotsus Gradbeništvo Korana, C-579/17, EU:C:2019:162, punkt 46 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 61 Lisaks nõuab mõiste „tsiviil- ja kaubandusasjad“ laia tõlgendamist ka vajadus tagada siseturu häireteta toimimine ning vajadus harmoonilise kohtumõistmise huvides vältida liikmesriikides vastuoluliste kohtuotsuste tegemist (vt selle kohta 10. septembri 2009. aasta kohtuotsus German Graphics Graphische Maschinen, C-292/08, EU:C:2009:544, punktid 22 ja 23).

- 62 Tuvastamaks, kas asi kuulub määruse nr 1215/2012 artikli 1 lõike 1 tähenduses mõiste „tsiviil- ja kaubandusasjad“ alla ja järelikult selle määruse kohaldamisalasse, tuleb kindlaks teha pooltevaheline õigussuhe ja vaidluse ese või teise võimalusena analüüsida esitatud nõude alust ja selle esitamise korda (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus *Movic jt*, C-73/19, EU:C:2020:568, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 63 Seega, kuigi teatavad ametiasutuse ja eraõigusliku isiku vahelised vaidlused võivad kuuluda määruse nr 1215/2012 kohaldamisalasse, kui hagi puudutab *iure gestionis* tegevust, ei ole see nii, kui ametiasutus teostab avalikku võimu (vt selle kohta 7. mai 2020. aasta kohtuotsus *Rina*, C-641/18, EU:C:2020:349, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 64 Kui nimelt üks vaidluspool teostab avalikku võimu, siis on välistatud selle vaidluse käsitlemine „tsiviil- ja kaubandusasjana“ määruse nr 1215/2012 artikli 1 lõike 1 tähenduses, kuna see pool teostab võimu, mis ei jää eraõiguslike isikute vahelisi suhteid reguleerivate õigusnormide kohaldamisalasse (3. septembri 2020. aasta kohtuotsus *Supreme Site Services jt*, C-186/19, EU:C:2020:638, punkt 57 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 65 Pealegi ei ole asjaolu, et teatavad tegevused teenivad avalikke huve, iseenesest piisav selleks, et kvalifitseerida need tegevused teostatuks *iure imperii*, kuna need ei vasta niisuguse võimu teostamisele, mis ei jää eraõiguslike isikute vahelisi suhteid reguleerivate õigusnormide kohaldamisalasse (3. septembri 2020. aasta kohtuotsus *Supreme Site Services jt*, C-186/19, EU:C:2020:638, punkt 66 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 66 Mis puudutab käesoleval juhul hagi eset, siis see on seotud sellise nõude sissenõudmisega, mis vastab päevapileti maksumusele avalikul teel asuval ja piiritletud parkimiskohal parkimise eest, ja menetluskuuludele.
- 67 Nagu nähtub Euroopa Kohtu käsutuses olevast toimikust, põhineb see tegevus – vaatamata sellele, et Obala tegutses vastavalt talle avaliku võimu aktiga antud volitustele – eraõiguslikul õigussuhtel, mille raames võtavad pooled endale õigusi ja kohustusi vastavalt parkimislepingu üldtingimustele, mis on ette nähtud Zadari linnas parkimist käsitlevas otsuses, sealhulgas mis puudutab kas tunni- või päevapileti eest tasumise kohustust ja nende piletite hinda. Päevapiletiga seotud leping loetakse sõlmituks, kui tunnipiletit ei osteta.
- 68 Lisaks, nagu nähtub Horvaatia valitsuse kirjalikest vastustest Euroopa Kohtu küsimustele, põhineb kohustus tasuda parkimise päevapileti eest maksmata jätmise korral tegelikud kulud ja seadusjärgne viivis Horvaatia seadusel, mis näeb ette võlausaldaja õiguse saada täies ulatuses hüvitist.
- 69 Lisaks nähtub ka Euroopa Kohtu käsutuses olevas toimikus sisalduvast teabest, et parkimise päevapilet ei kujuta endast karistust liiklusreeglite rikkumise eest.
- 70 Mis puudutab põhikohtuasja nõude alust ja selle esitamise korda, siis tuleb ka märkida, et Obala nõuab parkimistasu sissenõudmist vastavalt üldnormidele, alustades vastavalt täitemenetluse seadusele esialgse menetluse notari juures, millele järgneb menetlus kohtus pärast seda, kui täitemenetluse võlgnik on esitanud vastuväite nimetatud notari tehtud täitemäärusele.
- 71 Lisaks, sarnaselt olukorraga, mis oli kõne all kohtuasjas, milles tehti 9. märtsi 2017. aasta kohtuotsus *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193), väljastades huvitatud isikutele parkimise päevapileti, ei saa Obala erandina üldnormidest ise täiteõigust, sest sellise pileti väljastamise tulemusel omandab see äriühing lihtsalt õiguse tugineda algdokumendile, mis võimaldab tal algatada menetluse vastavalt täitemenetluse seaduse sätetele või vaidlustamise korral kohtumenetluse.

- 72 Eeltoodust tuleneb, et õigussuhet sellise menetluse poolte vahel nagu põhikohtuasjas ega sellise menetluse alust ja korda ei saa pidada avaliku võimu teostamise näitajateks liidu õiguse tähenduses, mistõttu kuulub sellist liiki menetlus mõiste „tsiviil- ja kaubandusajad“ alla määruse nr 1215/2012 artikli 1 lõike 1 tähenduses ja selle määruse kohaldamisalasse.
- 73 Nendest kaalutlustest lähtudes tuleb teisele küsimusele vastata, et määruse nr 1215/2012 artikli 1 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et avalikul teel asuval ja piiritletud parkimiskohal parkimise päevapileti eest tasu sissenõudmine, mille on algatanud äriühing, keda piirkondlik omavalitsusüksus on volitanud niisuguseid parkimiskohti haldama, kuulub mõiste „tsiviil- ja kaubandusajad“ alla selle sätte tähenduses.

Kuues küsimus

- 74 Kuuenda küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas määruse nr 1215/2012 artikli 24 punkti 1 tuleb tõlgendada nii, et avalikul teel asuval ja piiritletud parkimiskohal parkimise päevapileti eest tasu sissenõudmine kuulub mõiste „kinnisasja üür“ alla selle sätte tähenduses.
- 75 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt põhineb määruse nr 1215/2012 II peatükis ette nähtud ühine kohtualluvuse süsteem määruse artikli 4 lõikes 1 toodud üldpõhimõttel, mille kohaselt kaevatakse isikud, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, selle riigi kohtutesse nende kodakondsusest hoolimata (4. oktoobri 2018. aasta kohtuotsus Feniks, C-337/17, EU:C:2018:805, punkt 35).
- 76 Üksnes erandina kostja elukohajärgse kohtualluvuse üldreeglit näeb määruse nr 1215/2012 II peatüki 6. jagu ette teatava arvu erandliku kohtualluvuse eeskirju, mille hulka kuulub ka selle määruse artikli 24 punktis 1 sätestatud eeskiri, mille kohaselt menetluste puhul, mille esemeks on kinnisasja üür, allub asi selle liikmesriigi kohtutele, kus asub asjaomane asi (vt selle kohta 10. juuli 2019. aasta kohtuotsus Reitbauer jt, C-722/17, EU:C:2019:577, punkt 38). Kuivõrd tegemist on erinormiga, ei tohi artikli 24 punkti 1 sätteid tõlgendada laiemalt, kui nende eesmärk nõuab (vt selle kohta 16. novembri 2016. aasta kohtuotsus Schmidt, C-417/15, EU:C:2016:881, punkt 28 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 77 Mis puutub eespool viidatud sätete eesmärki, siis tuleb märkida – nagu ilmneb ka Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast –, et peamine põhjus, miks asi allub erandlikult selle liikmesriigi kohtutele, kus kinnisasi asub, on see, et asukohajärgsel kohtul on oma läheduse tõttu parimad eeldused teada faktilisi asjaolusid ning kohaldada õigusnorme ja tavasid, mis on üldjuhul kinnisasja asukohariigi normid ja tavad (vt selle kohta 16. novembri 2016. aasta kohtuotsus Schmidt, C-417/15, EU:C:2016:881, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 78 Mis puudutab täpsemalt kinnisvara üürilepinguid, siis tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et seda erandlikku kohtualluvust õigustab omaniku ja üürniku suhte keerukus, mis hõlmab lisaks üürile ka rea õigusi ja kohustusi. Seda suhet reguleerivad üürile antud kinnisasja asukohariigi erinormid, millest mõned on imperatiivsed – nagu need, mis määravad kindlaks kinnisasja hooldamise ja kinnisvaramaksu tasumise eest vastutava isiku, need, mis reguleerivad kinnisasja kasutaja kohustusi naabrite ees, ning need, mis reguleerivad või piiravad omaniku õigust pärast üüriperioodi lõppu kinnisasja uuesti vallata (15. mai 2019. aasta kohtumäärus MC, C-827/18, ei avaldata, EU:C:2019:416, punkt 27 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 79 Käesoleval juhul – nagu nähtub eelotsusetaotlusest – ei puuduta põhikohtuasjas kõne all olev hagi mitte kinnisasja kasutamise tingimusi, vaid parkimistasu kogumist avalikul teel asuval piiritletud parkimiskohal parkimise eest. Sõltumata sellest, kuidas kvalifitseeritakse selliselt loodud õigussuhe riigisisises õiguses, ei saa selline hagi – arvestades selle eset ja sellise kontrolli ulatust, mida liikmesriigi kohus peab läbi viima – kuuluda määruse nr 1215/2012 artikli 24 punktis 1 ette nähtud erandliku kohtualluvuse eeskirja kohaldamisalasse.

80 Neid kaalutlusi arvesse võttes tuleb kuuendale küsimusele vastata, et määruse nr 1215/2012 artikli 24 punkti 1 tuleb tõlgendada nii, et avalikul teel asuval ja piiritletud parkimiskohal parkimise päevapileti eest tasu sissenõudmine ei kuulu mõiste „kinnisasja üür“ alla selle sätte tähenduses.

Viies ja seitsmes küsimus

81 Oma viienda ja seitsmenda küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada järgmist: esiteks, kas määruse nr 1215/2012 artikli 7 punkti 1 tuleb tõlgendada nii, et avalikul teel asuval ja piiritletud parkimiskohal parkimise päevapileti eest tasu sissenõudmine kuulub mõiste „lepinguid puudutavad asjad“ alla selle sätte tähenduses; teiseks, kas juhul, kui vastus on jaatav, kujutab niisugustel asjaoludel sõlmitud parkimisleping endast teenuste osutamise lepingut selle määruse artikli 7 punkti 1 alapunkti b teise taande tähenduses, ja lõpetuseks, kas juhul, kui vastus on eitav, kuulub niisugune hagi nimetatud määruse artikli 7 punktis 2 ette nähtud valikulise kohtualluvuse alla lepinguvälise kahju puhul.

82 Mis esiteks puudutab põhikohtuasja hagi lepingulist või lepinguvälisest laadi, siis on oluline märkida, et mõisteid „lepinguid puudutavad asjad“ ja „lepinguvälise kahju“ vastavalt määruse nr 1215/2012 artikli 7 punktide 1 ja 2 tähenduses tuleb tõlgendada autonoomselt, võttes peamiselt arvesse selle määruse ülesehitust ja eesmärke, et tagada määruse ühetaoline kohaldamine kõigis liikmesriikides. Seega ei saa neid mõista kui viidet kvalifikatsioonile, mille kohaldatav riigisisene õigus annab liikmesriigi kohtus käsitletavale õigussuhtele (vt selle kohta 14. juuli 2016. aasta kohtuotsus Granarolo, C-196/15, EU:C:2016:559, punkt 19 ja seal viidatud kohtupraktika).

83 Sellega seoses on Euroopa Kohus otsustanud, et mõiste „lepinguvälise kahju“ määruse nr 1215/2012 artikli 7 punkti 2 tähenduses hõlmab kõiki nõudeid, milles taotletakse kostja vastutuse tuvastamist ja mis ei ole „lepinguid puudutav asi“ selle määruse artikli 7 punkti 1 alapunkti a tähenduses, kuivõrd see ei põhine õiguslikul kohustusel, mille on isik endale vabatahtlikult teise isiku ees võtnud (24. novembri 2020. aasta kohtuotsus Wikingerhof, C-59/19, EU:C:2020:950, punkt 23 ja seal viidatud kohtupraktika).

84 Kohus täpsustas, et see, kas kohaldamisele kuulub määruse nr 1215/2012 artikli 7 punkt 1 või artikli 7 punkt 2, sõltub esiteks sellest, kas hageja otsustab tugineda mõnele valikulise kohtualluvuse eeskirjale või mitte, ning teiseks neis sätetes ette nähtud konkreetsete tingimuste analüüsist asja lahendava kohtu poolt (24. novembri 2020. aasta kohtuotsus Wikingerhof, C-59/19, EU:C:2020:950, punkt 29).

85 Kui hageja tugineb ühele neist eeskirjadest, peab asja lahendav kohus kontrollima, kas hageja nõuded on lepingulist laadi või käsitlevad hoopis lepinguvälisest kahju vastava määruse tähenduses, olenemata nõuete kvalifitseerimisest riigisisese õiguse kohaselt (24. novembri 2020. aasta kohtuotsus Wikingerhof, C-59/19, EU:C:2020:950, punkt 30).

86 Sellest järeldub, et kõigepealt tuleb kontrollida, kas avalikel teedel piiritletud parkimiskohal parkimise päevapileti eest tasu sissenõudmine on lepinguline, olenemata nõude kvalifitseerimisest riigisisese õiguse kohaselt.

87 Sellega seoses tuleb märkida, et kuigi määruse nr 1215/2012 artikli 7 punkt 1 ei nõua kirjaliku lepingu sõlmimist, on lepingulise kohustuse kindlakstegemine siiski tingimata vajalik selle sätte kohaldamiseks. Olgu täpsustatud, et sellist kohustust võib pidada vaikinisi tekkinuks, eelkõige juhul, kui see tuleneb poolte tahet väljendavatest ühemõttelistest tegudest (vt selle kohta 14. juuli 2016. aasta kohtuotsus Granarolo, C-196/15, EU:C:2016:559, punkt 24 ja seal viidatud kohtupraktika).

88 Käesoleval juhul nähtub Euroopa Kohtu käsutuses oleva toimiku materjalidest, et avalike parkimisalade kasutamise üldtingimused – milleks on eelkõige parkimiskohtade kindlaksmääramine, parkimise kellaajad ja hinnad, sealhulgas kohustus maksta parkimise päevapileti eest – on avaldatud Zadari

linnas parkimist käsitlevas otsuses. Avalikul teel asuval ja piiritletud parkimiskohal parkides tekib selle koha haldaja ja seda kohta parkimise tunni- või päevapileti eest kasutanud isiku vahel õigussuhe, mille laadi võib kvalifitseerida lepinguliseks.

- 89 Parkimise päevapileti eest tasu sissenõudmine põhineb seega lepinguliste kohustuste väidetaval rikkumisel ja kuulub „lepinguid puudutavate asjade“ alla määruse nr 1215/2012 artikli 7 punkti 1 alapunkti a tähenduses, mistõttu võivad Horvaatia kohtud tuletada oma pädevuse sellest sättest, sõltumata põhikohtuasjas kõne all oleva parkimislepingu olemusest.
- 90 Argument, mille Sloveenia valitsus esitas oma vastuses Euroopa Kohtu kirjalikele küsimustele ja mille kohaselt ei ole täitemenetluse võlgnik vabatahtlikult nõustunud kohustusega, kuna käesoleval juhul ei olnud põhikohtuasjas käsitletava sõiduki asjaomasele parkimiskohale parkinud mitte see menetlusosaline ise, vaid liisinguvõtja, ei sea põhikohtuasjas esitatud nõude lepingulist laadi kahtluse alla. See argument puudutab nimelt sisulist analüüsi, mille kohus peab läbi viima pärast seda, kui ta on otsustanud oma pädevuse üle.
- 91 Sellega seoses märkis Euroopa Kohus, et kohus, kellele on esitatud hagi lepingu täitmise nõudes, on pädev määruse nr 1215/2012 artikli 7 punkti 1 alusel, isegi kui kostja esitab enda kaitseks vastuväite, et lepingut ei ole (4. märtsi 1982. aasta kohtuotsus Effer, 38/81, EU:C:1982:79, punkt 8).
- 92 Mis teiseks puudutab võimalust kvalifitseerida põhikohtuasja parkimislepingu teenuste osutamise lepinguks määruse nr 1215/2012 artikli 7 punkti 1 alapunkti b tähenduses, siis tuleb täpsustada, et selline kvalifitseerimine välistab selle määruse artikli 7 punkti 1 alapunktis a ette nähtud kohtualluvuse eeskirja kohaldamise. Nimelt, võttes arvesse selle sätte alapunktiga c kehtestatud hierarhiat alapunktide a ja b vahel, on alapunktis a ette nähtud kohtualluvuse eeskirja võimalik alapunktis b sätestatud kohtualluvuse eeskirjade kõrval kohaldada vaid alternatiivselt ja viimati nimetatud alapunktis nimetatud eeskirjade kohaldamatuse korral (8. märtsi 2018. aasta kohtuotsus Saey Home & Garden, C-64/17, EU:C:2018:173, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 93 Mõiste „teenused“ määruse nr 1215/2012 artikli 7 punkti 1 alapunkti b teise taande tähenduses tähendab vähemalt seda, et lepingupool, kes teenust osutab, tegeleb tasu eest mingi kindla tegevusega (vt selle kohta 8. märtsi 2018. aasta kohtuotsus Saey Home & Garden, C-64/17, EU:C:2018:173, punkt 38 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 94 Mis puudutab tegevuse olemasolu kriteeriumi, siis see nõuab toimingute tegemist ja välistab lihtsa tegevusest hoidumise (8. märtsi 2018. aasta kohtuotsus Saey Home & Garden, C-64/17, EU:C:2018:173, punkt 39). Nii on Euroopa Kohus otsustanud, et leping, millega intellektuaalomandiõiguse omanik annab lepingu teisele poolele loa teostada tasu eest seda õigust, ei sisalda sellist tegevust, kuna selle õiguse omanik ei osuta seda loovutades mingit teenust, vaid kohustub üksnes lubama lepingupartneril seda õigust vabalt kasutada (vt selle kohta 23. aprilli 2009. aasta kohtuotsus Falco Privatstiftung ja Rabitsch, C-533/07, EU:C:2009:257, punktid 30 ja 31).
- 95 Käesoleval juhul nähtub aga Euroopa Kohtu käsutuses olevast teabest, et Obala vastutab avalike parkimisalade haldamise eest, mis tähendab kindlaksmääratud tegevust, mis seisneb vähemalt avalikel teedel parkimiskohtade rajamises, piiritlemises ja märgistamises ning parkimistasu kogumise korra haldamises.
- 96 Mis puudutab tegevuse eest makstava tasu kriteeriumi, siis käesoleval juhul ei ole vaidlust selles, et päevapileti eest maksmise võib kvalifitseerida tasuks.
- 97 Seega, nagu märkis sisuliselt ka kohtujurist oma ettepaneku punktides 119 ja 120, võib põhikohtuasjas kõne all oleva parkimislepingu kvalifitseerida „teenuste osutamise lepinguks“ määruse nr 1215/2012 artikli 7 punkti 1 alapunkti b teise taande tähenduses.

- 98 Seega tuleb viiendale ja seitsmendale küsimusele vastata, et määruse nr 1215/2012 artikli 7 punkti 1 tuleb tõlgendada esiteks nii, et sellise tasu sissenõudmine, mis põhineb lepingul, mille ese on avalikul teel asuval ja piiritletud parkimiskohal parkimine, mida korraldab ja haldab selleks volitatud äriühing, kuulub mõiste „lepinguid puudutavad asjad“ alla selle sätte tähenduses, ning teiseks nii, et see leping kujutab endast teenuste osutamise lepingut selle määruse artikli 7 punkti 1 alapunkti b teise taande tähenduses.

Kohtukulud

- 99 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades artikli 1 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et avalikul teel asuval ja piiritletud parkimiskohal parkimise päevapileti eest tasu sissenõudmine, mille on algatanud äriühing, keda piirkondlik omavalitsusüksus on volitanud niisuguseid parkimiskohti haldama, kuulub mõiste „tsiviil- ja kaubandusajad“ alla selle sätte tähenduses.
2. Määruse nr 1215/2012 artikli 24 punkti 1 tuleb tõlgendada nii, et avalikul teel asuval ja piiritletud parkimiskohal parkimise päevapileti eest tasu sissenõudmine ei kuulu mõiste „kinnisasja üür“ alla selle sätte tähenduses.
3. Määruse nr 1215/2012 artikli 7 punkti 1 tuleb tõlgendada esiteks nii, et sellise tasu sissenõudmine, mis põhineb lepingul, mille ese on avalikul teel asuval ja piiritletud parkimiskohal parkimine, mida korraldab ja haldab selleks volitatud äriühing, kuulub mõiste „lepinguid puudutavad asjad“ alla selle sätte tähenduses, ning teiseks nii, et see leping kujutab endast teenuste osutamise lepingut selle määruse artikli 7 punkti 1 alapunkti b teise taande tähenduses.

Allkirjad